

Kreeften, krabben en garnalen. Net als de insecten bovenwater is de Crustacea zo'n beetje de grootste en meest succesvolle diergroep onderwater. Het worden zelfs al geen bijzondere dieren meer gevonden, maar er zijn echte juweeltjes bij.

TEKST EN FOTO'S: MARION HAARSMAN
ONDERWATERFILM.NL

Gepantserd

Lang, lang geleden, was er geen kreeft te vinden in Zeeland. Tijdens een 'barre' winter waren ze bijna allemaal omgekomen. Het duurde jaren voordat er weer eentje te zien was. Een superduik in die jaren. Nu breekt een duiker bijna z'n nek over die beesten. Ze zitten gewoon naast elkaar, ieder in zijn eigen hol in de dijk. Sinds een aantal jaren zijn ze ook in de Grevelingen te vinden. Soms enorme exemplaren. Allemaal de Europese kreeft, *Homarus gammarus*.

De fluwelen zwemcrab (*Necora puber*) is wel een aardige: rode oogjes en brutale houding. Ook de fluwelen zwemcrab is koudegevoelig. Na een strenge winter zijn de aantallen duidelijk verminderd. Vaak zijn ze onderwater te vinden in afwachting van de paring of in paringshouding (buik aan buik).

TIEN POTEN De meeste soorten krabben en kreeften zijn decapoda. Ze hebben allemaal 10

poten, tel maar na. In het voorjaar zijn vaak de verschalingen te vinden. Om ze te verzamelen moeten ze goed worden gedroogd, netjes de pootjes neerleggen en daarna met haarspray behandelen. Ze zijn dan jaren goed te houden. Ze breken hun schaal op het stuk waar het lichaam overgaat in de staart. Ze zijn dan erg kwetsbaar, totdat de schaal hard is geworden. Het is een gevaarlijke periode, maar de enige manier om te groeien.

Een veel minder bekend krabje in Zeeland is de porcelijnkrab. Er zijn twee soorten van: het harig (Porcelana platicheles) en het langarmige porcelijnkrabje (*Pisidia longicornis*). Meestal zitten ze verborgen tussen de stenen en onder de rotsen. Goed kijken dus, want ze zijn minuscule klein. Misschien is de grootste wel 2 cm! Hun tropische neefje is de porcelijnkrab, die in de anemonen is te vinden. Ze zitten vaak verborgen tussen de bescher-

Porcelijnkrabjes zijn er in twee soorten: het harig (Porcelana platicheles) en het langarmige porcelijnkrabje...

Boven: parende fluwelen zwemkrab (links) en een blaasjeskrab.

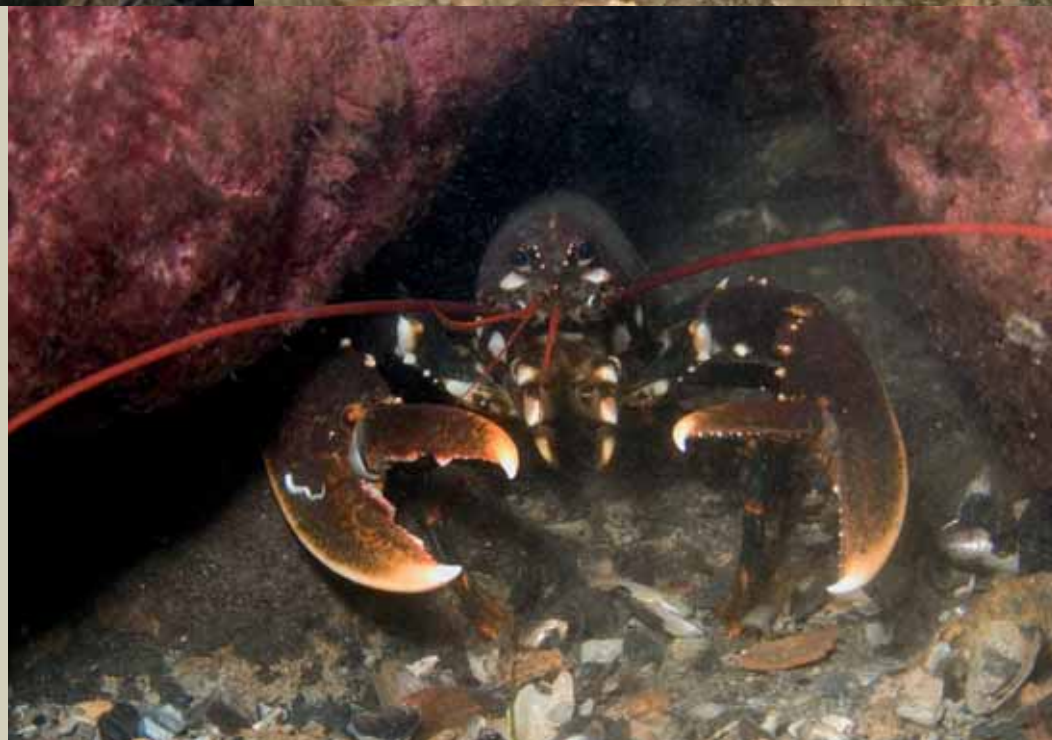
Rechts: de in Zeeland alomtegenwoordige kreeft

Grote foto links: een penseelkrab

mende tentakels, die voor andere dieren wel gevaarlijk zijn.

Zo zijn ze gevonden de eerste keer dat er op Sabang Beach werd gedoken. Ze hebben een bijzondere manier van voedsel vangen. Met een soort grijphandjes waaiëren ze door het water om minuscuul klein plankton te vangen. Een nog kleinere soort porcelijnkrabje (*Porcelana tribola*) zit tussen de tentakels van een koraal, wat alleen 's nachts uitkomt. Overdag zit de koraalpoliep verborgen in het zand. En waar het krabje dan zit?!?

IN HAARSTERREN Bijzondere krabjes zijn de galathea in de haarsterren. Een krabje (*Allogalatea elegans*) in een gele haarster en een zwartwitte in een zwartwitte haarster. Deze wooncombinatie schijnt voor beide dieren prettig te zijn! Ook op Sabang Beach geleerd dat er in de haarsterren ook garnaatjes wonen en natuurlijk weer in dezelfde kleur als hun gastheer. Toen er twee tegelijk werden gevonden was het weer de kunst om ze allebei scherp te krijgen. Andere kleine krabjes leven op de vuurzeeegel. De zebrakrabjes zitten beschermd tussen de oh zo gemene stekels van de zeeegel. Die zijn, zoals bekend, 's

nachts actief. Wat het voordeel voor de zeeegel is, is niet bekend. Misschien houden de krabjes hun gastheer schoon?

Een ander voorbeeld van samenwonen (symbiose) is de colemanshrimp (*Periclimenes colemani*) op de vuurzeeegels. Dit lijkt een volkomen onschuldige combi maar de kleine garnaatjes eten de zachte tentakels van de zeeegel op. Soms ontstaan er hele kale plek-

ken. Of de zeeegel deze behandeling overleeft is nog onbekend. De colemani zijn altijd met z'n tweeën. De grootste is het vrouwtje. Vaak heeft ze een dikke uitstulping aan de zijkant van haar lichaam, dat is ook een parasiet. Het is echt leven of overleven in de wereld van de Crustacea!

NIET LIEF De allermooiste garnalen in de tropen zijn de harlekijn-garnalen. Op de foto

...(Pisidia longicornis). In de tropen verstoppen ze zich tussen de tentakels van anemonen, in Nederland zitten ze vaak onder stenen en rotsen

Grijze en gele garnaltjes in bijpassende haarster

op deze pagina, genomen bij Tulamben (Bali) zit de garnaal zichzelf te poetsen met zijn voorpootjes. Zo te zien is hij erg relaxed, duidelijk geen stress van de fotograaf. Hoewel ze bijzonder van kleur en elegant zijn om te zien, zijn het wederom geen lieve beestjes. Ze eten zeesterren. Die kunnen ze zelfs op hun rug

draaien, zodat ze niet meer weg kunnen lopen. Of ze knabbelen een poot eraf, die ze op hun gemak opeten. De zeester regenerereert wel weer, die kan zijn poot aan laten groeien.

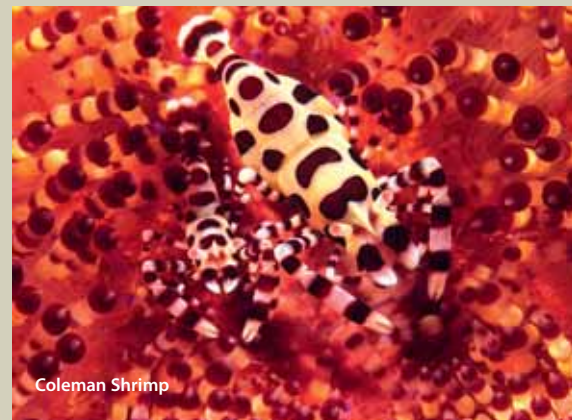
In de tropische wateren komen natuurlijk niet alleen maar kleine krabjes en garnaltjes voor. De langoesten zijn erg bekend en de foto van twee bij elkaar is genomen op het Tubataharif in de Filipijnen. Ook een hele grote berenkreeft, gevonden tijdens een nachtduik bij het eiland Mabul (bij Sipadan). Die was knalrood en zo groot, dat hij rustig bleef zitten. Een nog grotere krab is de spinkrab uit het Lilliefjord in Noorwegen. Hij was zo groot dat hij direct maar de verschrikkelijke Kamtjatska krab werd genoemd. Die schijnt nog veel groter te zijn maar helaas nog niet voor de cameraalens gekregen.

Knalrode berenkreeft

De spinkrab uit Lilliefjord in Noorwegen

Coleman Shrimp

Allogalatea elegans

Langoesten (*Panirus pennifolius*)